

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

BÁO CÁO TÓM TẮT TỔNG KẾT
ĐỀ TÀI KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ CẤP BỘ

NGHIÊN CỨU VIỆC DẠY HỌC
TRONG MÔI TRƯỜNG ĐA VĂN HÓA
Ở VÙNG DÂN TỘC MIỀN NÚI PHÍA BẮC

Mã số: B2015– TN03-07

Chủ nhiệm đề tài: PGS.TS. Ngô Thị Thanh Quý

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2018

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

BÁO CÁO TÓM TẮT TỔNG KẾT
ĐỀ TÀI KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ CẤP BỘ

NGHIÊN CỨU VIỆC DẠY HỌC
TRONG MÔI TRƯỜNG ĐA VĂN HÓA
Ở VÙNG DÂN TỘC MIỀN NÚI PHÍA BẮC

Mã số: B2015– TN03-07

Xác nhận của tổ chức chủ trì

Chủ nhiệm đề tài

PGS.TS. Ngô Thị Thanh Quý

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2018

DANH SÁCH
THÀNH VIÊN THAM GIA NGHIÊN CỨU ĐỀ TÀI

1	PGS.TS. Nguyễn Thị Tinh	Viện NCXHNVMN Giáo dục học	Xây dựng đề cương nội dung bồi dưỡng nâng cao năng lực dạy học trong môi trường đa văn hóa
2	PGS.TS. Nguyễn Hằng Phương	Khoa Ngữ văn - Trường ĐHSP TN; Văn hóa và Giáo dục	Thiết kế các câu hỏi điều tra xã hội học. Xây dựng chuyên đề
3	TS. Nguyễn Thị Thu Thủy	Khoa Ngữ văn; Giáo dục học	Xây dựng các chuyên đề. Tư vấn cộng tác.
4	TS. Nguyễn Thị Minh Thu	Khoa Ngữ văn; Văn hóa và Giáo dục	Xây dựng chuyên đề
5	TS. Ngô Thị Thanh Nga	Khoa Ngữ văn, Văn hóa và Giáo dục	Xây dựng chuyên đề. Chỉnh sửa và bổ sung tài liệu
6	NCS. Ngô Thị Thu Trang	Khoa Ngữ văn, Văn học, Văn hóa	Rà soát nội dung tài liệu bồi dưỡng năng lực giáo viên
7	ThS. Phùng Thị Thanh Tú	Bộ môn Ngoại Ngữ, Văn hóa và Giáo dục	Dịch thuật các tài liệu tiếng Anh
8	ThS. Đồng Thị Thanh	Phòng NCKH, Giáo dục học	Báo cáo tổng hợp ý kiến; Thư ký đề tài.

DANH SÁCH
CÁC ĐƠN VỊ PHỐI HỢP CHÍNH

Tên đơn vị trong và ngoài nước	Nội dung phối hợp nghiên cứu	Họ và tên người đại diện đơn vị
Trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên	Xin ý kiến chuyên gia tư vấn định hướng nghiên cứu lý luận	PGS.TS Phạm Hồng Quang – Hiệu trưởng Trường Đại học Sư Phạm – ĐHTN
Khoa Ngữ văn trường ĐHSP Đại học Thái Nguyên	Cơ sở lý luận và thực tiễn	PGS.TS Đào Thủy Nguyên
Khoa Văn trường ĐHKHHNV – ĐHQG Hà Nội	Chuyên gia tư vấn	PGS.TS Lê Chí Quế
Khoa Văn trường ĐHKH - ĐHTN	Chuyên gia tư vấn	TS. Phạm Thị Phương Thái - Trưởng khoa
Trường CD cộng đồng Bắc Kạn	Tư vấn, cung cấp tư liệu	Nguyễn Thị Thủy – Phòng Đào tạo
Trường CD Sư phạm Cao Bằng	Tư vấn, cung cấp tư liệu	Nguyễn Thị Hương – Khoa Bồi dưỡng
Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Bắc Kạn	Cung cấp số liệu điều tra khảo sát	Nguyễn Thị Sen- Chuyên viên Sở GD & ĐT
Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Hà Giang	Cung cấp số liệu điều tra khảo sát	Đỗ Trung Thân - Trưởng phòng Giáo dục phổ thông
Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Cao Bằng	Cung cấp số liệu điều tra khảo sát	Trịnh Hữu Khang - Giám đốc Sở GD & ĐT
Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Tuyên Quang	Cung cấp số liệu điều tra khảo sát	Phan Văn Em - Phó giám đốc Sở GD & ĐT

THÔNG TIN KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

1. Thông tin chung:

Tên đề tài: **Nghiên cứu việc dạy học trong môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc**

- Mã số: **B2015– TN03-07**
- Chủ nhiệm đề tài: PGS.TS Ngô Thị Thanh Quý
- Tổ chức chủ trì: Đại học Thái Nguyên.
- Thời gian thực hiện: 2015-2018.

2. Mục tiêu: Đề xuất được những giải pháp nâng cao năng lực dạy học trong môi trường đa văn hóa cho đội ngũ giáo viên phổ thông ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc.

3. Tính mới và sáng tạo: Đề xuất được những giải pháp trọng tâm nâng cao năng lực dạy học cho đội ngũ giáo viên phổ thông trong môi trường giáo dục đa văn hóa.

4. Kết quả nghiên cứu

- Tổng hợp các vấn đề lí luận về dạy học trong môi trường đa văn hóa;
- Thực trạng dạy học trong môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc;
- Đưa ra một số nhóm giải pháp nâng cao chất lượng dạy học trong môi trường giáo dục đa văn hóa cho đội ngũ giáo viên phổ thông.

5. Sản phẩm

5.1. Sản phẩm khoa học

5.1.1. Sách tham khảo: Ngô Thị Thanh Quý, *Dạy học trong môi trường đa văn hóa vùng dân tộc miền núi phía Bắc* (130 trang, đã được Hội đồng nghiệm thu theo Quyết định số 1682/QĐ-ĐHSP ngày 16.5.2018 của Trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên, đang làm thủ tục xuất bản tại Nxb Đại học Thái Nguyên).

5.1.2. Bài báo

(1) **Ngô Thị Thanh Quý** (2015), “Trách nhiệm giảng viên trường sư phạm với chương trình phổ thông mới”, *Tạp chí Giáo dục*, số 11, tr. 16 -18.

(2) **Ngô Thị Thanh Quý** (2016), “Một số vấn đề dạy học trong môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc Việt Nam”, *Tạp chí Giáo dục*, số 10, tr 94 -96.

(3) **Ngô Thị Thanh Quý** – Vương Thị Hồng (2016), “Biểu tượng văn hóa trong thần thoại người Việt”, *Tạp chí Khoa học Công nghệ - ĐHTN*, số 10, tr 63- 68.

(4) **Ngo Thi Thanh Quy** (2017), “Multicultural education in Vietnam in the globalization context ,, *Proceedings of International Conference Teachers and Educational Administrators competence in the context of globalisation*, p.118 -125.

5.2. Sản phẩm đào tạo

(1) Phạm Thị Thanh Tuyền (2016), *Văn hóa ứng xử của người Việt trong truyện cổ tích thần kỳ*, Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên.

(2) Nguyễn Thị Hằng (2017), *Văn hóa ứng xử trong truyện cười dân gian người Việt*, Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên.

6. Phương thức chuyển giao, địa chỉ ứng dụng, tác động và lợi ích mang lại của kết quả nghiên cứu

- Phương thức chuyển giao:

+ Chuyển giao thông qua các tài liệu và bài báo liên quan đến đề tài và hướng dẫn học viên, sinh viên, giáo viên phổ thông.

+ Hợp đồng giáo dục giữa tác giả với các cơ sở giáo dục có nhu cầu tổ chức tập huấn cho giáo viên và nói chuyện chuyên đề cho học viên và sinh viên về vấn đề dạy học trong môi trường giáo dục đa văn hóa.

- Địa chỉ ứng dụng: Viện nghiên cứu xã hội & nhân văn miền núi; Trường đại học Sư Phạm - Đại học Thái Nguyên và các trường Sư Phạm khác trong cả nước; Các trường phổ thông khu vực miền núi phía Bắc nói riêng và các cơ sở giáo dục trong môi trường đa văn hóa nói chung.

- Tác động và lợi ích: Từng bước làm thay đổi nhận thức và phương pháp dạy học của giáo viên theo định hướng giáo dục trong môi trường đa văn hóa.

Tổ chức chủ trì
(ký, họ và tên, đóng dấu)

Ngày 10 tháng 8 năm 2018

Chủ nhiệm đề tài

PGS.TS. Ngô Thị Thanh Quý

INFORMATION ON RESEARCH RESULTS

1. General information:

Tên đề tài: **Studies teaching in multicultural environment in Northern mountainous area**

Code number: **B2015– TN03-07**

Coordinator: Assoc. Prof. Ngo Thi Thanh Quy

Implementing institution: Thai Nguyen University

Duration: from 2015 to 2018

2. Objective(s): Proposing solutions to improve teaching capacity in multicultural environment for teachers in ethnic minority areas in the North.

3. Creativeness and innovativeness: Proposing solutions to enhance the teaching capacity of the teachers in the multicultural environment

4. Research results:

Synthesizing some theoretical issues on teaching in multicultural environment;

- Current status of teaching in multicultural environment in mountainous ethnic areas in the north

- Introduce some solutions to improve the quality of teaching in multicultural environment for teachers

5. Products:

5.1. Scientific products

5.1.1. Reference book:

Ngo Thi Thanh Quy, *Research on teaching in multicultural environment in Northern mountainous area* (130 pages, waiting for publisher).

5.1.2. Article

(1) **Ngo Thi Thanh Quy** (2015), “Responsibility of teachers of the Teachers College with the new curriculum”, *Journal of Education*, Number 11, p. 16 - 18.

(2) **Ngo Thi Thanh Quy** (2016), “Some Teaching Issues in Multicultural Environments in the Mountainous Region of Northern Vietnam”, *Journal of Education*, Number 10, p. 94-96.

(3) **Ngo Thi Thanh Quy** - Vuong Thi Hong (2016), “Cultural Icon in Vietnamese mythology”, *Journal of Science and Technology - TNU*, Number 10, p. 63 – 68.

(4) **Ngo Thi Thanh Quy** (2017), “Multicultural education in Vietnam in the globalization context”, *Proceedings of International Conference Teachers and Educational Administrators competence in the context of globalisation*, p.118 -125.

5.2. Training products

(1) Pham Thi Thanh Tuyen (2016), *Vietnamese fairy tale tales from the perspective of culture*, Master thesis, TNU - Thai Nguyen University of Education.

(2) Nguyen Thi Hang (02017), *Behavioral Culture in Vietnamese Folk Jokes*, Master thesis, TNU -Thai Nguyen University of Education.

6. Effects, transfer alternatives of reserach results and applicability:

- Transfer method:

Transfer through documents and articles related to the topic and direct guidance to students, students and teachers.

+ Educational contract between the author and educational institutions that needs to organize teacher training and seminars for students and students on the issue of education in the multicultural environment.

- Address of application: Institute for Social Studies & Humanities in Mountainous Areas; The University of Education - Thai Nguyen University and other schools in the country; Schools in the Northern mountainous region in particular and schools in the multicultural environment in general.

- Impact and benefit: change the knowledge of teachers and help them to improve the teaching methods, using learner of education in multicultural environment.

Implementing institution

10, August 2018

Coordinator

Assoc. Prof. Ngo Thi Thanh Quy

PHẦN I. MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

1. Việt Nam là đất nước của cộng đồng 54 dân tộc anh em. Trải qua hàng nghìn năm dựng nước và giữ nước, các dân tộc trên dải đất hình chữ S đã cùng chung một số mệnh lịch sử, gắn bó ruột thịt, đoàn kết với nhau vượt qua mọi thử thách để sinh tồn và phát triển. Tuy nhiên, trên tiến trình phát triển lịch sử của mình, mỗi dân tộc lại tạo ra những yếu tố văn hóa có bản sắc riêng, được thể hiện trên các phương diện văn hóa vật chất và văn hóa tinh thần làm nên môi trường đa văn hóa.

2. Thực trạng giáo dục trong môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc cũng đã có những thay đổi đáng ghi nhận trong sự nỗ lực xây dựng cơ sở vật chất, nâng số lượng người dạy, người học ở tất cả các địa phương với các cấp học, bậc học khác nhau. Tuy nhiên, tại các nhà trường, chất lượng học tập của học sinh và trình độ giảng dạy của giáo viên cũng còn nhiều vấn đề đáng bàn, đòi hỏi các nhà quản lý dành thêm thời gian và tâm huyết cho giáo dục ở nơi này.

3. Với những thuận lợi và khó khăn đã và đang bộc lộ, công tác dạy học trong môi trường giáo dục đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc còn rất nhiều vấn đề cần được quan tâm nghiên cứu.

Nghiên cứu việc dạy học trong môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc cũng là đáp ứng yêu cầu của đề án đổi mới căn bản toàn diện của giáo dục Việt Nam theo nghị quyết 29 NQ/TW của Hội nghị Trung ương 8, khóa XI. Chính với những lý do và sự cần thiết nêu trên, chúng tôi đề xuất thực hiện đề tài khoa học và công nghệ cấp Bộ “Nghiên cứu việc dạy học trong môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc”, đề tài hoàn toàn có tính khoa học, thực tiễn và cấp thiết.

2. Mục tiêu nghiên cứu:

Đề xuất được những giải pháp cơ bản nâng cao năng lực dạy học trong môi trường giáo dục đa văn hóa cho đội ngũ giáo viên phổ thông ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc.

3. Đối tượng và khách thể nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của đề tài này là vấn đề lý luận và thực tiễn về vấn đề giáo dục đa văn hóa; Những giải pháp trọng tâm nâng cao năng lực dạy học cho đội ngũ giáo viên phổ thông trong môi trường đa văn hóa;

Khách thể nghiên cứu: Vấn đề dạy học trong môi trường đa văn hóa của giáo viên và học sinh ở một số trường Tiểu học, THCS các tỉnh miền núi phía Bắc Việt Nam như Lạng Sơn, Hà Giang, Cao Bằng.

4. Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi khảo sát nghiên cứu của đề tài là cán bộ quản lý, giáo viên phổ thông (chủ yếu là tiểu học và THCS) dạy học trong môi trường đa văn hóa của một số tỉnh thuộc khu vực miền núi phía Bắc; Trong đó chọn nghiên cứu trường hợp gồm các tỉnh: Cao Bằng, Lạng Sơn, Hà Giang - nơi có môi trường đa văn hóa khá đa dạng.

- Phạm vi nội dung: Quan tâm chủ yếu của đề tài là các vấn đề về giáo dục trong môi trường đa văn hóa với các yếu tố như: Thực trạng nhận thức về vấn đề dạy học trong môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc; những giải pháp trọng tâm bồi dưỡng nâng cao năng lực dạy học của người giáo viên giảng dạy trong môi trường giáo dục đa văn hóa.

5. Cách tiếp cận

- Tiếp cận từ thực tiễn: Cách tiếp cận này sẽ giúp tác giả đề tài sơ bộ đánh giá được thực trạng tình hình giáo dục của các tỉnh miền núi phía Bắc. Sự đánh giá này nhìn ở khía cạnh dạy học trong môi trường đa văn hóa với những thuận lợi và những khó khăn như thế nào. Hiệu quả đạt được của giáo dục trong không gian văn hóa của các dân tộc thiểu số. Từ đó soi chiếu vào lý thuyết đa văn hóa để tìm ra những giải pháp phù hợp.

- Tiếp cận liên ngành: Đối với đề tài này còn đòi hỏi cách tiếp cận liên ngành văn hóa học, giáo dục học, tâm lý học, chính trị học... Cách tiếp cận liên ngành được sử dụng để cắt nghĩa các quan hệ phức tạp giữa các yếu tố văn hóa - xã hội - kinh tế - tâm lý - giáo dục... để khu biệt các vấn đề văn hóa, xã hội, giáo dục, những tác động ảnh hưởng của các yếu tố khác đến vấn đề dạy học trong môi trường đa văn hóa

6. Phương pháp nghiên cứu

Sử dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp chọn một khu vực đa văn hóa làm trọng điểm nghiên cứu. Tổ chức các hoạt động nghiên cứu để thu thập thông tin về một trường hợp và sau đó phân tích các nội dung bằng cách tìm kiếm các mô hình và các chủ đề trong các dữ liệu và bằng cách kiểm tra thông qua so sánh với các trường hợp tương tự khác trong quá trình nghiên cứu để có những kết luận khách quan.

- Phương pháp điều tra xã hội học;
- Phương pháp phỏng vấn;
- Phương pháp phân tích tổng hợp.

NỘI DUNG VÀ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ DẠY HỌC ĐA VĂN HÓA

Ở VÙNG DÂN TỘC MIỀN NÚI PHÍA BẮC

1.1. Tổng quan những vấn đề nghiên cứu về dạy học đa văn hóa

1.1.1. Những nghiên cứu ở nước ngoài

Các hướng nghiên cứu thường tập trung vào các vấn đề sau:

Thứ nhất, giáo dục trong môi trường đa văn hóa - một nền tảng lý thuyết quan trọng.

Thứ hai, người học hòa nhập vào cuộc sống đa sắc màu như thế nào.

Thứ ba, nghiên cứu về giáo dục đa văn hóa - các các vấn đề có tính khả thi của giáo dục.

Thứ tư, giáo viên giảng dạy trong môi trường giáo dục đa văn hóa cần hướng tới một nền sư phạm trách nhiệm.

1.1.2. Những nghiên cứu ở trong nước

Nghiên cứu về dạy học trong môi trường đa văn hóa, các công trình trong nước cũng đã đề cập đến những vấn đề về văn hóa, đa văn hóa, giáo dục bản sắc văn hóa, dạy học trong môi trường đa văn hóa với những hướng khá phong phú.

1.1.2.1. Những vấn đề dạy học trong môi trường đa văn hóa

Thứ nhất, những công trình đã tập trung nghiên cứu về văn hóa và cộng đồng các dân tộc Việt Nam.

Thứ hai, những công trình nghiên cứu về lịch sử - văn hóa các dân tộc thiểu số ở nước ta, trong đó đáng chú ý là văn hóa vùng dân tộc thiểu số miền núi phía Bắc.

Thứ ba, các nhà khoa học quan tâm đến văn hóa với giáo dục, văn hoá vừa là nội dung vừa là mục đích của giáo dục.

Thứ tư, các nhà giáo, nhà nghiên cứu quan tâm đến vấn đề dạy học trong môi trường đa văn hóa và phương pháp dạy học của giáo viên.

1.1.2.2. Những vấn đề dạy học trong môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi

Thứ nhất, các nhà khoa học quan tâm đến văn hóa của đồng bào các dân tộc miền núi phía Bắc.

Thứ hai, các nhà giáo, nhà nghiên cứu quan tâm là: Dạy học trong môi trường đa văn hóa và phương pháp dạy học của giáo viên khu vực dân tộc miền núi.

1.2. Cơ sở khoa học

1.2.1. Các khái niệm: Văn hóa ; Môi trường giáo dục đa văn hóa;

1.2.2. Cơ sở lý thuyết của giáo dục đa văn hóa

* Định nghĩa về giáo dục đa văn hóa

* Mục đích của giáo dục đa văn hóa

* Ý nghĩa của giáo dục đa văn hóa

1.3. Quan điểm nghiên cứu

1.3.1. Đặc điểm tâm lý của học sinh dân tộc ít người

- *Thứ nhất:* Học sinh dân tộc ít người thường thiếu linh hoạt, thụ động khi tiếp xúc với môi trường sinh hoạt cộng đồng rộng lớn hơn.

- *Thứ hai:* Học sinh dân tộc ít người thường có tâm lý mặc cảm, tự ti.

- *Thứ ba:* Thực tế, vùng đồng bào dân tộc miền núi là phen đầu của tổ quốc, có vị trí chiến lược quan trọng, liên quan đến chủ quyền, an ninh quốc gia, đồng bào khu vực này luôn chịu sự tác động, sự xâm nhập của văn hóa đa dạng phức tạp bên ngoài.

1.3.2. Mục tiêu và nội dung giáo dục trong môi trường đa văn hóa

* Mục tiêu:

- Về mặt kiến thức, nhận thức: Tăng cường nhận thức cho người học, hiểu biết sâu rộng, đa chiều về giáo dục đa văn hóa giúp hình thành quan điểm rộng và sâu sắc hơn về thế giới; gia tăng kiến thức liên ngành tạo điều kiện giải quyết vấn đề sáng tạo và ra quyết định đúng đắn.

- Về mặt kỹ năng: phát triển kỹ năng giải quyết vấn đề sáng tạo qua nhiều quan điểm, kinh nghiệm/hiểu biết với tư duy phức hợp bậc cao (phân tích, so sánh, đánh giá); phát triển kỹ năng giao tiếp liên văn hóa, hợp tác; năng lực học tập suốt đời.

- Về mặt thái độ, đạo đức: khoan dung, tôn trọng, nhạy cảm với các vấn đề đa văn hóa; giảm bớt định kiến, thành kiến, ý thức tích cực học hỏi; cam kết bình đẳng, có ý thức trách nhiệm xây dựng xã hội tốt đẹp.

* Nội dung

- Nội dung *cải cách chương trình học*. Nội dung này đòi hỏi người tổ chức, quản lý và những người tham gia hoạt động giảng dạy đa văn hóa phải có sự hiểu

biết về lý thuyết chương trình (mục tiêu, cấu trúc nội dung, nguồn lực phục vụ giảng dạy), hiểu biết về lịch sử, truyền thống, văn hóa, quan điểm và những đóng góp tích cực của các nhóm văn hóa.

- Khía cạnh *sur phạm bình đẳng* đòi hỏi thay đổi toàn bộ môi trường nhà trường, không khí lớp học, các quan hệ giao tiếp dựa trên sự cởi mở, hợp tác, hiểu biết và tôn trọng lẫn nhau.

- *Giảng dạy hướng về công bằng xã hội* yêu cầu giáo viên hiểu biết về nguồn gốc cư trú, văn hóa, chủng tộc, tôn giáo... của người học.

1.3.3. Phương thức giáo dục trong môi trường đa văn hóa

- Giáo dục cho nhóm văn hóa;
- Giáo dục về sự khác biệt hoặc hiểu biết văn hóa;
- Giáo dục sự đa dạng văn hóa;
- Giáo dục song văn hóa;
- Giáo dục đa văn hóa.

1.3.4. Vai trò của người dạy và người học trong hoạt động dạy học ở môi trường đa văn hóa vùng dân tộc miền núi phía Bắc

- *Vai trò người dạy*: Người giáo viên không chỉ thực hiện chức năng dạy học, giáo dục mà còn là một nhà khoa học, nhà văn hoá, nhà đạo đức, nhà hoạt động xã hội....

- *Vai trò người học*: Người học là trung tâm của hoạt động dạy học.

1.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc dạy học trong môi trường đa văn hóa

1.4.1. Môi trường văn hóa gia đình

1.4.2. Môi trường văn hóa học đường

1.4.3. Môi trường văn hóa cộng đồng địa phương

Tiểu kết: Trên cơ sở phân tích lý thuyết của giáo dục đa văn hóa, các yếu tố ảnh hưởng đến việc dạy học trong môi trường đa văn hóa chúng ta nhận thức rất rõ vấn đề: con người là nhân tố quan trọng của văn hóa, người đặt nền móng cho giáo dục đa văn hóa. Bản chất của giáo dục đa văn hóa phải tạo ra sự khách quan, công bằng, không định kiến đối với cá nhân trong cộng đồng học tập. Nhân tố quyết định sự thành công của giáo dục trong môi trường đa văn hóa chính là năng lực người giáo viên. Họ vừa là một nhà giáo dục, một người bạn và một đồng minh văn hóa đối với người học.

Chương 2

THỰC TRẠNG DẠY HỌC TRONG MÔI TRƯỜNG ĐA VĂN HÓA Ở VÙNG DÂN TỘC MIỀN NÚI PHÍA BẮC

(nghiên cứu điển hình tại: Cao Bằng, Tuyên Quang và Lạng Sơn)

2.1. Một số vấn đề chung về khảo sát thực trạng

2.1.1. Mục đích khảo sát

2.1.2. Đối tượng khảo sát

2.1.3. Phương pháp khảo sát

2.1.4. Phương pháp xử lý số liệu

Số lượng mẫu khảo sát: 150 mẫu. Trong đó, tại Cao Bằng, Tuyên Quang và Lạng Sơn tiến hành phỏng vấn 50 mẫu đối với giáo viên giảng dạy và cán bộ quản lý tại các trường.

Địa điểm:

- + Tại Cao Bằng: Khảo sát tại trường dân tộc bán trú Hòa An: 50 mẫu
- + Tại Lạng Sơn: Khảo sát tại trường Tiểu học và THCS Đồng Mô: 50 mẫu
- + Tại Tuyên Quang: Khảo sát tại trường Tiểu học Năng Khả, Na Hang: 50 mẫu.

2.2. Khái quát về vấn đề dạy học ở môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc

2.3. Thực trạng nhận thức về vấn đề dạy học trong môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc

2.4. Thực trạng về dạy học trong môi trường đa văn hóa ở vùng dân tộc miền núi phía Bắc

2.4.1. Thực trạng về thực hiện mục tiêu dạy học trong môi trường đa văn hóa

2.4.2. Thực trạng về phương pháp dạy học trong môi trường đa văn hóa

2.4.3. Thực trạng về hình thức, trang thiết bị dạy học trong môi trường đa văn hóa

2.4.4. Các yếu tố tác động đến hiệu quả giáo dục trong môi trường đa văn hóa

Các yếu tố tác động	Rất ảnh	Ảnh hưởng	Bình thường	Không ảnh	Không biết
---------------------	---------	-----------	-------------	-----------	------------

	hưởng	một phần		hưởng	
1, Yếu tố văn hóa	59,7	34,2	6,0	0	0,1
2, Ngôn ngữ giao tiếp	36,0	52,7	10,0	1,3	0
3, Số lượng giáo viên	21,5	56,4	19,5	2,6	0
4, Chất lượng của giáo viên	40,5	48,6	6,1	2,7	2,1
5, Nhận thức của phụ huynh	39,5	44,9	14,3	1,3	0
6, Nhận thức của học sinh	52,7	41,3	6,0	0	0
7, Kinh tế chưa đảm bảo cho giáo viên	48,7	46,6	4,7	0	0
8, Điều kiện KT của học sinh quá khó khăn	54,7	35,3	7,3	2,7	0
9, Các chính sách hỗ trợ cho giáo viên còn thiếu	43,3	45,3	8,0	3,3	0,1
	44,0	42,0	6,7	7,3	0

Bảng các yếu tố tác động đến giáo dục trong môi trường đa văn hóa

(Nguồn: Xử lý kết quả khảo sát, 2016)

Nhìn vào bảng số liệu ta có thể thấy, yếu tố được đánh giá có tác động “rất ảnh hưởng” là yếu tố văn hóa 59,7% giáo viên đánh giá rằng yếu tố văn hóa có tác động đến hiệu quả giáo dục trong môi trường đa văn hóa. Tiếp đó là các yếu tố liên quan đến điều kiện và hoàn cảnh kinh tế của học sinh; chất lượng của đội ngũ giáo viên và nhận thức của học sinh.

Tiểu kết, như vậy qua thực trạng khảo sát thì việc dạy học trong môi trường đa văn hóa gặp rất nhiều khó khăn và thách thức. Giáo dục đa văn hóa đề cao sự phát triển; tăng cường ý thức văn hoá, những thẩm quyền liên văn hóa. Giáo dục công bằng trở thành một thành phần quan trọng của cải cách giáo dục hiện nay. Như vậy, giá trị giáo dục đa văn hóa ở địa bàn khảo sát đã đem lại cho chúng ta những hiểu biết khác nhau, giúp ta hiểu và đối phó tốt hơn với những vấn đề, xu hướng giáo dục toàn cầu.

Chương 3

GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY HỌC TRONG MÔI TRƯỜNG ĐA VĂN HÓA CHO ĐỘI NGŨ GIÁO VIÊN PHỔ THÔNG

3.1. Các nguyên tắc đề xuất bồi dưỡng nâng cao năng lực dạy học trong môi trường đa văn hóa cho đội ngũ giáo viên

3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính mục đích

3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính đối tượng

3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính hiệu quả, toàn diện

3.2. Giải pháp về mục tiêu dạy học trong môi trường giáo dục đa văn hóa

3.2.1. Mục tiêu về kiến thức, kỹ năng, thái độ

- *Về kiến thức*: Giáo viên tạo điều kiện cho học sinh được tiếp xúc với sự đa dạng của các nền văn hóa tồn tại trong cộng đồng dân cư.

- *Về kỹ năng*: Giáo viên giúp các em hiểu biết về cuộc sống của các dân tộc trong vùng đa văn hóa thông qua các hoạt động trải nghiệm như “Khám phá bản sắc văn hóa”, “Cùng nhau thực hành tổ chức lễ hội dân tộc”, “Dệt theo mẹ”, “Đan lát theo cha”, “Làm quả Pao”, “Khâu quả còn”, “Trò chơi truyền thống”, “Đi tìm bài thuốc dân gian”...

- *Về thái độ*: Từ sự trải nghiệm học sinh sẽ có một cái nhìn mới về dân tộc mình, dân tộc bạn. Từ đó, trong chính bản thân các em sẽ tự hình thành cho mình ý thức tự hào về cộng đồng dân tộc, vùng miền, tự hào về đất nước. Điều đó tạo nền tảng cho sự bình đẳng, cảm thông, chia sẻ, yêu thương lẫn nhau giữa các học sinh.

3.2.2. Mục tiêu về chương trình

- Giáo dục đa văn hóa phải xuất phát từ việc giáo dục văn hóa của một tộc người đa số và phát triển rộng ra là văn hóa vùng.

- Chương trình giảng dạy phải bao gồm cả nền văn hóa vật chất lẫn văn hóa tinh thần.

- Giới thiệu và giảng dạy văn hóa phải nối liền từ quá khứ đến hiện tại.

3.2.3. Mục tiêu về phương pháp giảng dạy

- Dạy học trên lớp;

- Dạy học kết hợp với các hoạt động sân khấu hóa;

- Dạy học kết hợp với đi thực tế địa bàn;

- Dạy học theo hình thức tổ chức hoạt động nhóm hành động.

3.2.4 Mục tiêu về sự phối hợp đào tạo bồi dưỡng người học trong môi trường đa văn hóa

- Cán bộ quản lý
- Cha mẹ học sinh

3.3. Nội dung các nhóm giải pháp nâng cao năng lực dạy học trong môi trường đa văn hóa

3.3.1. Nhóm giải pháp điều kiện

Giải pháp 1: Nâng cao nhận thức của mỗi người dân với giáo dục, coi gia đình là nhân tố cốt lõi cho sự phát triển giáo dục trong môi trường đa văn hóa

Giải pháp 2: Tiến hành cuộc cách mạng về giáo dục từ góc nhìn văn hóa

Giải pháp 3: Tăng cường xây dựng hệ thống các trường nội trú, bán trú cho các huyện thuộc tỉnh

Giải pháp 4: Những yêu cầu về cơ sở vật chất đối với dạy học trong môi trường đa văn hóa

3.3.2. Nhóm giải pháp quản lý

Giải pháp 1: Nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống của người giáo viên giảng dạy trong môi trường đa văn hóa

Giải pháp 2: Phát triển đội ngũ GV cốt cán trong môi trường giáo dục đa văn hóa

Giải pháp 3: Thực hiện quy hoạch bồi dưỡng giáo viên nâng cao năng lực dạy học trong môi trường giáo dục đa văn hóa

Giải pháp 4: Nâng cao chất lượng đội ngũ GV chủ nhiệm lớp trong môi trường đa văn hóa vùng dân tộc miền núi

3.3.3. Nhóm giải pháp chuyên môn

Giải pháp 1: Phát triển chương trình giáo dục nhà trường phù hợp với điều kiện giáo dục khu vực đa văn hóa

Giải pháp 2: Đa dạng hóa các hình thức tổ chức dạy học theo hướng tích hợp

Giải pháp 3. Đổi mới các phương pháp dạy học phù hợp với đối tượng

Như vậy,

Thứ nhất, để nâng cao chất lượng giáo dục miền núi cần có sự quan tâm đặc biệt của các cấp chính quyền địa phương; vai trò công tác quản lý của các phòng giáo dục miền núi, đặc biệt là hiệu trưởng của các nhà trường phải mạnh dạn trong

công việc để tạo sự chuyển biến về chất lượng giáo dục trong các nhà trường.

Thứ hai, quan tâm đến chế độ chính sách cho giáo viên, học sinh vùng đặc biệt khó khăn, dân tộc thiểu số; tiếp tục xây dựng bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục...

Thứ ba, tích cực đổi mới phương pháp dạy học theo hướng tích cực, phát huy tính năng động, chủ động, sáng tạo của người học. Thực hiện chế độ chính sách nhằm đảm bảo quyền lợi và nghĩa vụ của người học; quan tâm, giúp đỡ học sinh nghèo...

Thứ tư, tăng cường đầu tư nguồn lực cho cho giáo dục vùng dân tộc; xây dựng trường lớp kiên cố, hiện đại. Đổi mới cơ chế quản lý, chỉ đạo phù hợp; phát huy tính chủ động, sáng tạo của cơ sở, huy động mọi nguồn lực để phát triển giáo dục.

Nhưng công thức mấu chốt để giáo dục trong môi trường đa văn hóa thành công. Đó chính là: Người dạy cần phải Quan sát -> Hiểu->Tôn trọng->Thích nghi->Ứng xử bình đẳng ->Kiên nhẫn đối với người học ở môi trường giáo dục đa văn hóa./

Như vậy, để có thể nâng cao chất lượng dạy học cho các em học sinh trong môi trường giáo dục đa văn hoá tại vùng miền núi phía Bắc cần phải có sự vào cuộc của nhiều các ban ngành đoàn thể, sự đóng góp từ phía xã hội và từ sự nỗ lực của chính giáo viên và học sinh.

KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết luận

1. Giáo dục đa văn hóa đang là một trong những loại hình giáo dục được nhiều nước trên thế giới hiện nay áp dụng nhằm mục tiêu phát triển con người một cách toàn diện với những kỹ năng sống đa dạng có khả năng ứng biến linh hoạt hiệu quả tích cực với cuộc sống hiện tại nhiều biến động. Nghiên cứu giảng dạy đa văn hóa trong nhà trường ở khu vực miền núi phía Bắc dưới góc nhìn văn hóa học, chúng ta thấy rõ mức độ ảnh hưởng của sự phát triển học sinh thời đại mới với mục tiêu phát triển một cách toàn diện, năng động, sáng tạo, mang giá trị nhân văn, bình đẳng, biết tôn trọng sự khác biệt về văn hóa cũng như các giá trị khác, góp phần xây dựng tộc người, vùng miền và đất nước trong sự hòa hợp và phát triển bền vững ở thời đại toàn cầu hóa. Giáo dục đa văn hóa giúp học sinh có tầm nhìn rộng mở, có bản lĩnh văn hóa, biết kết hợp hài hòa nét riêng tốt đẹp của cộng đồng dân tộc với cái chung của đất nước, phát huy tính sáng tạo, tư duy bậc cao, khả năng giao tiếp và hợp tác đa văn hóa với ý thức khoan dung, bình đẳng và tinh thần trách nhiệm trong thời đại toàn cầu hóa. Giáo dục đa văn hóa góp phần duy trì, làm phong phú nền văn hóa dân tộc cũng như thể hiện sự bình đẳng giữa các dân tộc, ý thức tôn trọng lẫn nhau, tránh xung đột văn hóa, góp phần làm cho con người thích nghi tốt nhất với môi trường sống, nâng cao chất lượng cuộc sống, cơ hội học hỏi kinh nghiệm sống tốt đẹp và cơ hội khám phá và chia sẻ ngày càng nhiều những giá trị tốt đẹp chung của các dân tộc trong vùng miền cũng như của đất nước và nhân loại, hướng con người đến với các giá trị chân, thiện, mỹ, góp phần duy trì nền hòa bình thế giới, mở rộng cơ hội hợp tác vì lợi ích chung của dân tộc, đất nước và cả nhân loại.

2. Hoạt động giáo dục đa văn hóa là hoạt động bao gồm người dạy và người học trong đó người học đóng vai trò là trung tâm của hoạt động dạy học. Tuy nhiên, trong hoạt động này, vị trí và vai trò của người giáo viên đa văn hóa không hề bị xem nhẹ và giảm bớt vị thế cũng như tầm quan trọng. Mà ngược lại, vị thế của người giáo viên càng được nâng cao hơn bao giờ hết. Người giáo viên là người dẫn lối đưa đường kết nối học sinh với tri thức đa văn hóa. Không chỉ đơn giản là việc

truyền dạy kiến thức thông thường, người giáo viên đa văn hóa còn phải giúp học sinh thích ứng nhanh và tốt với môi trường sống có nhiều biến động. Đồng thời giúp các học sinh hiểu biết rộng rãi về các nền văn hóa trong môi trường giáo dục đa tộc người này. Vì thế, người giáo viên đa văn hóa không chỉ có kiến thức chuyên môn mà còn đòi hỏi phải có thêm các kỹ năng khác như sự am hiểu về ngôn ngữ các dân tộc thiểu số, sự am hiểu về văn hóa đa sắc tộc cũng như khả năng tổ chức các hoạt động giáo dục mang tính đặc thù của môi trường đa sắc tộc. Bên cạnh kiến thức chuyên môn sâu rộng, kỹ năng giao tiếp ứng xử đa văn hóa, người giáo viên giảng dạy trong môi trường giáo dục này cũng còn phải có sự phối kết hợp với gia đình học sinh, các cơ quan ban ngành địa phương để phối kết hợp trong việc giáo dục và hoàn thiện nhân cách cho học sinh. Đồng thời, qua các hoạt động giao lưu này, bản lĩnh và tài năng của người giáo viên đa văn hóa càng được khẳng định rõ nét.

3. Thực hiện chương trình giảng dạy đa văn hóa trong nhà trường phổ thông ở vùng núi phía Bắc là một kế hoạch không phải dễ thực hiện. Mặc dù đây là vùng đa văn hóa, đa sắc tộc, một trong những vùng đa dạng về mọi mặt trên đất nước Việt Nam. Tuy nhiên, mọi điều kiện về con người, về vật chất và tinh thần đều trong tình trạng còn nhiều thiếu thốn. Trình độ dân trí không cao, người dân với lối sống tự cung tự cấp là chủ yếu, ít giao lưu tiếp xúc với thế giới bên ngoài, nhiều hủ tục, tập quán lạc hậu vẫn đè nặng lên tinh thần người dân. Hơn nữa, miếng cơm manh áo cũng ghi người dân xuống sát đất. Tất cả những điều đó tạo nên trong người dân vùng núi cũng như các em học sinh một tâm thế chung: e dè, ngại tiếp xúc, mặc cảm thân phận, bằng lòng với những gì mình có, kìm hãm sự phát triển về tư duy sáng tạo... Trước tình hình đó, người giáo viên đa văn hóa phải thực hiện thiên sứ của mình trong việc dân dắt học sinh vùng đa văn hóa thoát ra khỏi tư duy phạm vi thôn bản, tiếp nhận những giá trị văn hóa cộng đồng, mở mang và phát triển tư duy để có thể tạo nên sự giao thoa đa văn hóa tạo nền cho sự phát triển của tộc người và toàn vùng trong tương lai gần.

Để chương trình giáo dục đa văn hóa tiến hành thuận lợi, Đảng và Nhà nước cần có sự quan tâm đúng mức đến việc tạo cơ sở vật chất cho môi trường dạy học đa văn hóa. Trước nhất, Nhà nước cần đầu tư về cơ sở hạ tầng vật chất kỹ thuật

phục vụ cho hoạt động giảng dạy đa văn hóa. Bên cạnh đó, cần tạo điều kiện đào tạo đội ngũ nhân sự làm việc trong môi trường đa văn hóa một cách bài bản, có kiến thức cả về chiều sâu và bề rộng, có sự am hiểu về đa văn hóa vùng núi phía Bắc. Về phía học sinh, Nhà nước cũng cần có chế độ chính sách đãi ngộ phù hợp đối với học sinh là con em các dân tộc thiểu số đã, đang và sẽ tham gia học tập trong môi trường giáo dục đa văn hóa. Có như vậy, hoạt động giáo dục trong môi trường đa văn hóa mới có thể được tiến hành thuận lợi và mang lại hiệu quả giáo dục cao trong việc hình thành kỹ năng sống và làm việc của học sinh trong tương lai.

Trường học cũng cần có chính sách chiến lược, đầu tư nguồn lực phát triển giáo dục đa văn hóa, khởi xướng các phong trào phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp phù hợp với bối cảnh hội nhập của đất nước, ý thức khắc phục các nhược điểm, xây dựng môi trường học tập. Các nhà lãnh đạo cũng như đội ngũ giáo viên cần tìm hiểu sâu về các hình thức tổ chức chương trình, đội ngũ và phương tiện giáo dục đa văn hóa để từng bước triển khai hiệu quả, đồng bộ, chia sẻ và phổ biến rộng rãi kinh nghiệm thành công, thành lập trung tâm liên kết nghiên cứu văn hóa và triển khai các dự án giáo dục đa văn hóa.

4. Người giáo viên giảng dạy trong môi trường đa văn hóa phải luôn đảm bảo sự kết hợp hài hòa giữa công việc giảng dạy và tham gia các công tác khác. Để làm được điều đó, người giáo viên đa văn hóa phải phấn đấu trở thành một công dân gương mẫu, một người giáo viên với chân tâm mãn cán, cống hiến không ngừng nghỉ cho sự nghiệp giáo dục, trở thành một trong những tấm gương sáng về đạo đức, về nhân cách, về lối sống trong mắt học sinh và là một trong những người dẫn đầu về chuyên môn trong mắt đồng nghiệp. Để thực hiện được những điều đó, người giáo viên đa văn hóa cần có sự rèn luyện tích cực về bản lĩnh chính trị, đạo đức lối sống cũng như chăm chút tích lũy về chuyên môn nghiệp vụ. Cũng giống như những giáo viên khác, người giáo viên đa văn hóa cũng phải tự phấn đấu không ngừng nghỉ, phải tự vươn lên để trải qua những thử thách của môi trường giáo dục cũng như những thách thức của bản thân để thực hiện thiên sứ trong người của mình trong môi trường giáo dục đa văn hóa.

5. Giáo dục đa văn hóa là một trong những loại hình giáo dục phức hợp tiến bộ, trang bị các kỹ năng cho người học từ những tình huống đơn giản xảy ra trong đời sống thường ngày đến các tình huống mang tính cộng đồng như sắc tộc, tôn giáo, văn hóa... Môi trường giáo dục đa văn hóa giúp học sinh hình thành các kỹ năng sống, khả năng ứng biến linh hoạt trước các tình huống nhạy cảm, khả năng hòa nhập cộng đồng, khả năng ứng xử và giao tiếp bình đẳng, thái độ tích cực trong việc chấp nhận sự khác biệt đa văn hóa cũng như khả năng tiếp nhận sự đa dạng đa văn hóa... Tuy nhiên, để có hiệu quả tích cực hơn, nhà trường cần tổ chức các buổi hướng dẫn về cách thức, nguyên tắc ứng xử, giao tiếp đa văn hóa cho cả người dạy và người học giúp nâng cao khả năng hội nhập đa văn hóa một cách tốt nhất. Xu hướng phát triển giáo dục đa văn hóa ở Việt Nam ngày càng rõ nét hơn. Hy vọng trong tương lai không xa, đất nước ta sẽ có những bước ngoặt lớn hơn trong sự nghiệp phát triển giáo dục đa văn hóa.

2. Khuyến nghị

2.1. Với Bộ Giáo dục và Đào tạo:

- Việc đổi mới chương trình dạy học môn Ngữ văn THPT cần đảm bảo cân đối lượng tri thức nhất định cho giáo dục khu vực đa văn hóa
- Việc biên soạn sách giáo khoa môn Ngữ văn THPT vẫn theo hướng tích hợp nhưng cần tăng cường các hoạt động thực hành cho học sinh; tăng cường các ngữ liệu thể hiện sự đa dạng của giáo dục đa văn hóa
- Biên soạn bổ sung các tài liệu hướng dẫn về dạy học đa văn hóa cho giáo viên cũng như tài liệu học tập cho học sinh khu vực đa văn hóa.
- Cần xây dựng chế độ lương, hệ số phụ cấp xứng đáng với những thầy cô giáo cầm bản, gieo ánh sáng văn hóa ở khu vực giáo dục đa văn hóa.

2.2. Với các Sở Giáo dục và Đào tạo:

- Tăng cường các hoạt động bồi dưỡng về dạy học đa văn hóa cho giáo viên
- Chú ý bồi dưỡng năng lực dạy học đa văn hóa cho giáo viên và học sinh bên cạnh các năng lực khác khi phát triển chương trình giáo dục của địa phương theo các chủ đề dạy học gắn liền với thực tiễn văn hóa, xã hội của từng vùng miền.

- Các Sở Giáo dục & Đào tạo đóng vai trò quan trọng cần chủ động trong các nhóm giải pháp về điều kiện, quản lý, chuyên môn để giáo dục khu vực đa văn hóa thực sự được quan tâm, phát triển.

2.3. Với các trường THPT

- Thông qua các buổi sinh hoạt chuyên môn tại nhà trường, qua các lớp tập huấn bồi dưỡng, qua hoạt động nghiên cứu bài học của tổ bộ môn để bồi dưỡng về dạy học đa văn hóa cho giáo viên; giúp giáo viên có nhận thức đúng đắn về vai trò và tầm quan trọng của dạy học trong môi trường giáo dục đa văn hóa.

- Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng cho giáo viên về các phương pháp dạy học tích cực, tăng cường sự tương tác giữa giáo viên và học sinh trong môi trường giảng dạy đa văn hóa

- Hoàn thiện môi trường vật chất, môi trường tâm lý, xã hội trong nhà trường để tạo điều kiện thuận lợi và nâng cao hiệu quả dạy học trong môi trường giáo dục đa văn hóa./.